

1. Referentie

Referentie	Goedseels, E., Decaluwé, L. & Hutsebaut, D. (2000). Religie. In H. De Witte, J. Hooge & L. Walgrave (Eds.), <i>Jongeren in Vlaanderen: gemeten en geteld. 12- tot 18-jarigen over hun leefwereld en toekomst</i> (pp. 283-297). Leuven: Universitaire Pers.
Taal	Nederlands
ISBN	90-5867-085-6
Publicatievorm	Bijdrage in reader

2. Abstract

Dit boek bevat de resultaten van een interdisciplinair onderzoek bij een representatief staal leerlingen uit het (gewoon voltijds) secundair onderwijs in Vlaanderen. Nagenoeg 5000 jongeren tussen 12 en 18 jaar vulden gedurende het schooljaar 1998-1999 een vragenlijst in op de schoolbanken. Daarin werd gepeild naar hun beleving van een groot aantal levensdomeinen, zoals hun welbevinden en zelfbeleving, de opvoedingsstijl van hun ouders, hun beleving van de school, vrije tijd en vrienden, werk en werkloosheid, religie, delinquentie, en hun opvattingen over de samenleving en politiek. In dit hoofdstuk wordt (het belang van) religie bij jongeren besproken.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Samenleving en politiek
Trefwoord(en)	Geloof, levensbeschouwing, religie, religieuze praktijk, zingeving

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	Minister-president van de Vlaamse regering (Impulsprogramma Humane Wetenschappen)
Onderzoeker(s)	Eef Goedseels, Lieve Decaluwé & Dirk Hutsebaut Onderzoeksgroep Jeugdcriminologie (OGJC) Faculteit Rechtsgeleerdheid K.U.Leuven Hooverplein 10 3000 Leuven Tel: 016/ 32 53 00 Fax: 016/ 32 54 63 http://www.law.kuleuven.be/ogjc/ Centrum voor Godsdienstpsychologie Faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen K.U.Leuven Tiensestraat 102 3000 Leuven Tel: 016/ 32 60 12 Fax: 016/ 32 60 00 http://www.psy.kuleuven.be/religion

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	Hoe denken jongeren eigenlijk over religie? Beschouwen zij zichzelf als christelijk of katholiek? Of geloven zij ergens anders in? Is geloof en levensbeschouwing nog wel belangrijk voor jongeren? Verschillen zij hierin van hun ouders? Bidden jongeren wel eens? Denken jongens anders over religie dan meisjes? Zijn er verschillen tussen jongeren van verschillende afkomst?
Hypothesen	/

6. Methode

Onderzoeks-methode	Kwantitatief onderzoek met schriftelijke vragenlijsten. Om een beeld te krijgen van hoe jongeren diverse levensdomeinen beleven, werd een interdisciplinair platformonderzoek opgezet. Het doel van dit onderzoek is om de subjectieve leefwereld van jongeren te inventariseren. Bijna 5000 jongeren werden daartoe via een schriftelijk in te vullen vragenlijst klassikaal bevraagd. Het betrof in hoofdzaak gesloten vragen, die respectievelijk peilden naar achtergrondvariabelen, de eigen identiteit, het gezin, de school, vrije tijd en vrienden, de maatschappij, religie, delinquentie en gezondheidsgedrag.
Onderzochte groep	4829 jongeren, onder wie 2435 meisjes en 2375 jongens uit het gewoon voltijds secundair onderwijs, vulden de enquête in.
Bereik	Regionaal (Vlaanderen)

7. Resultaten

Religieuze zelfdefinitie	Iets meer dan de helft van de bevroegde jongeren (52,2%) omschrijft zichzelf als gelovig, katholiek of christelijk. Iets meer dan een vijfde van de jongeren zegt ongelovig te zijn en iets minder noemt zichzelf vrijzinnig. Bijna 2% van de jongeren noemt zichzelf 'overtuigd atheïst'. Tot slot zegt iets meer dan 6% van de jongeren in iets 'anders' te geloven. Op te merken valt dat het voor sommige jongeren, allicht de jongsten (11-/12-jarigen) niet altijd eenvoudig was deze vraag te beantwoorden. We kunnen ons afvragen of zij de onderscheiden categorieën wel kennen, laat staan dat zij zich erin kunnen herkennen. Meer meisjes (55%) dan jongens (49,1%) zeggen gelovig, christelijk of katholiek te zijn. Meer jongens omschrijven zichzelf als ongelovig of overtuigd atheïst. Naarmate de leeftijd stijgt, zeggen minder jongeren gelovig, christelijk of katholiek te zijn. Zoals verwacht beschouwen meer jongeren van Belgische afkomst (53,1%) dan van niet-Belgische afkomst (44,9%) zichzelf als gelovig, christelijk of katholiek. Vermoedelijk belijden heel wat jongeren van niet-Belgische afkomst het Islamitisch geloof. Meer jongeren van het ASO dan het BSO zeggen gelovig, christelijk of katholiek te zijn. Jongeren van het TSO nemen hier een tussenpositie in. Naarmate het onderwijsniveau van de vader en/of de moeder stijgt, zeggen meer jongeren gelovig, christelijk of katholiek te zijn. Naar het beroep van de vader werden geen significante verschillen gevonden.
Mate van geloof	Bijna 40% van de jongeren gelooft of neigt te geloven dat er iets als een God of een bovennatuurlijke werkelijkheid bestaat. Een vijfde van de jongeren heeft hier twijfels over, ongeveer 30% gelooft niet in het bestaan van een God of bovennatuurlijke werkelijkheid en ongeveer 10% zegt hier geen uitspraak over te kunnen doen. Iets meer meisjes (39,4%) dan jongens (37,3%) geloven in een God of een bovennatuurlijke werkelijkheid. Ook meer meisjes behoren tot de twijfelaars. Naarmate jongeren ouder worden geloven ze minder in het bestaan van een God of een andere bovennatuurlijke werkelijkheid. Meer jongeren van niet-Belgische (58,2%) dan van Belgische (36,1%) geloven in een God of een bovennatuurlijke werkelijkheid. Meer jongeren van het ASO dan van het BSO en het TSO geloven dat er zoiets als een God of een bovennatuurlijke werkelijkheid bestaat. Naar opleidingsniveau en beroep van de ouders werden er geen significante verschillen gevonden.
Belang van geloof en levensbeschouwing	Voor bijna 46% van de jongeren zijn geloof en levensbeschouwing niet zo erg belangrijk in hun leven. Iets meer dan 33% kan daar moeilijk een uitspraak over doen. Voor iets meer dan een vijfde van de jongeren zijn geloof en levensbeschouwing wel belangrijk in hun leven. Moeders hechten iets meer belang aan geloof en levensbeschouwing in hun leven, hoewel de verschillen niet erg groot zijn. Ouders vinden het niet zo heel erg belangrijk dat hun kinderen

	hun opvattingen over geloof en levensbeschouwing overnemen, althans volgens de mening van de jongeren. Van de vaders vindt ongeveer 17% het belangrijk, van de moeders ongeveer 29,6%. Naar achtergrondvariabelen werden er geen significante verschillen gevonden voor leeftijd, afkomst en opleidingsniveau van de vader en/of de moeder. Naarmate jongeren ouder worden, worden geloof en levensbeschouwing minder belangrijk in hun leven. Jongeren van niet-Belgische afkomst hechten meer belang aan geloof en levensbeschouwing dan jongeren van Belgische afkomst.
Mispraktijk	Op de vraag hoe vaak de jongeren naar een religieuze dienst gaan, antwoordt meer dan 80% van de jongeren 'zelden of nooit'. Slechts 10,6% van de jongeren zegt wekelijks of meerdere keren per maand naar een eucharistieviering te gaan. Hierin verschilt het gedrag van de jongeren niet zo heel sterk van dat van de ouders (correlatie .70). Bij het ouder worden gaan jongeren minder naar een religieuze dienst. Jongeren van het ASO gaan vaker naar een religieuze dienst dan jongeren van het BSO en TSO. Algemeen kunnen we stellen dat naarmate het opleidingsniveau van de ouders stijgt, meer jongeren wekelijks naar een religieuze viering gaan. Ook naar het beroep van de vader werden er enkele significante verschillen gevonden.
Bidden	Op de vraag of ze wel eens bidden antwoordt een meerderheid (64,1%) van de jongeren 'zelden of nooit'. Toch geeft een vijfde van de jongeren toe 'soms' eens te bidden en bijna 15% bidt 'regelmatig'. Meer jongens (67,3%) dan meisjes (60,8%) zeggen 'zelden of nooit' te bidden. Bij het ouder worden hebben jongeren minder behoefte om te bidden. Jongeren van Belgische afkomst bidden beduidend minder dan jongeren van niet-Belgische afkomst (meer dan een kwart van de laatste groep zegt 'regelmatig' te bidden). Meer jongeren uit het ASO dan uit het TSO bidden wel eens. Jongeren uit het BSO nemen hier een middenpositie in. Naar opleidingsniveau en beroep van de ouders werden geen significante verschillen gevonden.
Godsdienstles op school	81% van de jongeren in Vlaanderen volgt godsdienstles op school. Iets meer dan 14% volgt zedenleer en nog eens 5% volgt geen van beiden. Zoals verwacht volgen meer jongeren van Belgische afkomst godsdienstles op school. Meer jongeren van het ASO dan het BSO en het TSO volgen godsdienstles. Naarmate het opleidingsniveau van de vader en/of moeder stijgt, zeggen meer jongeren op school godsdienstles te volgen. Meer jongeren wiens vader een leidinggevend beroep uitoefent, volgen godsdienstles op school.
Samenhang religieuze praktijk en religieus geloof	Logischerwijs bestaat er een sterke samenhang tussen de geloofsvariabelen onderling (religieuze zelfdefinitie, mate van geloof en belang van geloof). Ook de praktijkvariabelen vertonen onderling een sterke samenhang. Tot slot stellen de onderzoekers vast dat naarmate jongeren meer belang hechten aan geloof en levensbeschouwing en naarmate ze meer geloven in een God of een bovennatuurlijke werkelijkheid ze vaker bidden en regelmatig naar een religieuze dienst gaan.

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

/

9. Beleidsaanbevelingen

/

10. Samenvatting

De bedoeling van dit onderzoek is een soort algemeen overzicht te maken van 'de toestand' van de jeugd in de secundaire scholen in Vlaanderen. Daarbij wensen de auteurs een veelheid aan levensdomeinen in kaart te brengen, zoals hun levensomstandigheden, hun sociaal-psychologisch welbevinden, hun kennis van en perspectieven op de samenleving, hun verwachtingen en enkele opvallende gedragingen. Dit onderzoek wordt als een 'platformonderzoek' omschreven, dat wil zeggen een onderzoek waarop andere onderzoekers binnen verschillende domeinen kunnen verder bouwen. Het onderzoek werd uitgevoerd door een samenwerkingsverband van vijf onderzoeksgroepen van de K.U.Leuven, en werd gefinancierd door de Vlaamse Gemeenschap (Impulsprogramma Humane Wetenschappen).

In het desbetreffende hoofdstuk stellen de auteurs de vraag hoe het zit met het religieuze geloof en de religieuze praktijk van de jongeren in Vlaanderen. Dat leverde de volgende resultaten op...

Iets meer dan de helft van de jongeren in Vlaanderen zegt gelovig, christelijk of katholiek te zijn. Een iets kleinere groep beschouwt zichzelf als ongelovig of vrijzinnig. Een kleine minderheid zegt in 'iets anders' te geloven. Op de vraag of ze in God of een bovennatuurlijke werkelijkheid geloven antwoordt 40% van de jongeren positief. Een vijfde van de jongeren twijfelt eraan en nog eens 40% gelooft er niet in of kan er geen uitspraak over doen. Voor de meeste jongeren zijn geloof en levensbeschouwing niet zo erg belangrijk in hun leven. Hetzelfde geldt in sterke mate voor hun ouders, hoewel moeders er duidelijk nog iets meer belang aan hechten. We zouden met andere woorden kunnen besluiten dat heel wat jongeren in Vlaanderen nog wel 'in iets' geloven, maar dat geloof en levensbeschouwing over het algemeen niet zo erg belangrijk zijn in hun leven. Dit uit zich ook in hun religieuze praktijk.

De meeste jongeren en hun ouders gaan zelden of nooit naar een religieuze dienst. Een grote groep jongeren zegt zelden of nooit te bidden, hoewel een vijfde van de jongeren 'soms' wel eens bid en bijna 15% 'regelmatig'. Een meerderheid van de jongeren volgt godsdienstles op school.

Meisjes zijn over het algemeen iets geloviger dan jongens. Ook meer meisjes zeggen regelmatig te bidden. Naarmate de leeftijd stijgt, zeggen minder jongeren gelovig te zijn. Geloof en levensbeschouwing worden dan ook minder belangrijk bij het ouder worden. Dit weerspiegelt zich ook in hun religieuze praktijken. Jongeren van niet-Belgische afkomst zijn geloviger dan jongeren van Belgische afkomst. Geloof en levensbeschouwing zijn belangrijker in hun leven. Meer jongeren van niet-Belgische afkomst zeggen regelmatig te bidden. Jongeren van het ASO zijn iets geloviger dan jongeren van het BSO en het TSO. Eerstgenoemden gaan ook iets vaker naar een religieuze viering en bidden meer. Naarmate het opleidingsniveau van de vader en/of de moeder stijgt, zeggen jongeren geloviger te zijn.

Tot slot mag worden gesteld dat er, zoals verwacht, een duidelijke samenhang bestaat tussen het religieus geloof enerzijds en de religieuze praktijk anderzijds.